

25 Ağustos 2013

Dile getirilmemiş hikayeler

Yrd. Doç. Dr. Metin Ersoy

Havadis Gazetesi-Poli

Kıbrıs adasında gazetecilere düşen görev; biraz daha toplumun dile getirilmemiş hikayelerine odaklanmak ve toplumun hafızasına ışık tutmak adına dile getirilmemiş insan hikayelerini kamuoyu ile paylaşmaktır.

Üniversitede gazetecilik dersleri verirken ilk derste klasik olarak öğrencilerimin neden "gazetecilik" mesleğini tercih ettiklerini sorgularım. Bu hem öğrencileri tanımamı hem de bana mesleğe olan bakış açılarını anlayabilmek için önemli bir fırsat sunuyor. Gazetecilik mesleği öyle bir meslek ki; görünmeyeni görmek, bilinmeyeni araştırmak ve dile getirilmeyeni söylemek için gayret gösterilmesi gerekiyor. Dolayısıyla bu mesleği yapacak olan kişilerin araştırmaya, sorgulamaya ve analiz yapmaya yatkın olması beklenir. İyi olan şu ki, yukarıda yazılan özelliklerin tümü de eğitim ve çalışma ile kazanılabilecek şeyler. Bundan dolayıdır ki iyi bir gazetecilik eğitimi, gazeteciyi sıradanlıktan ve pasiflikten kurtararak meslekte farklı noktalara taşır. Buradan hareketle Kıbrıs'taki gazeteciliğe bakmalıyız.

Adada gazetecilik

Kıbrıs adası tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış bir yer. Adada farklı kültürlerin izlerini her yerde görmek mümkün. Akdeniz'in göbeğindeki bu ada dışarıdan bakıldığında küçük olarak nitelenebilir. Yanlış da değildir. Dolayısıyla bu küçük adada gazetecilik yapmanın da kendine göre kolaylıkları ve zorlukları bulunuyor. Büyük şehirlerde gazetecilik yapmak konu zenginliği açısından bir avantaj görünebilir. Ancak Kıbrıs adasının yüz ölçümüne bakıp da aldanmamak gerekiyor. Zira gazeteciler için bu küçük adada işlenebilecek birçok haber konusu bulunuyor. Yeter ki muhabirler günlük, sıradan ve olağan haber konularından kafasını kaldırabilsin.

Nitelikli haberler

Eleştirmek için söylemiyorum. Basın emekçilerinin günlük olaylarla ilgili haberlere bile yetişemediğini biliyoruz. Muhabir bulunsa, habere gidecek otomobil

bulunamıyor. Otomobili buldunuz, benzin yoktur. Muhabir tamam, otomobil ve benzinde de sorun yok, bu sefer kamera veya teçhizat eksiliği vardır. Bunlar tabii ki işin teknik boyutları. Bir başka ifadeyle, bir haberin oluşmasını engelleyen fiziki şartların yerinde olmaması. Ben işin biraz daha "nitelik" ve "araştırmacı gazetecilik" boyutuyla ilgili bir şeyler söylemek istiyorum.

"Divandaki Düşmanlar"

Kıbrıs adasında yıllar önce yaşanan olayları düşünürsek, Prof. Dr. Vamık D. Volkan (2013) hocamızın ifade ettiği gibi, özel bir tür travmatik durumdan bahsetmemiz gerekiyor. Vamık D. Volkan, "...duvarlarla çevrili olarak yaşamının - önce somut sonra ise görünmez duvarlarla-... (sf. 511)" etkilerini güzel bir çalışmayla "Divandaki Düşmanlar" isimli kitabında bizlere aktardı. Bu duvarlar ki halen daha hayatımızda olmaya devam ediyorlar, gazetecilere önemli bir çalışma alanı sunuyor. Zira toplumun bir parçası olan gazetecilere, insanların yaşamındaki görünmeyen duvarları ortaya koymakta, gündeme taşımakta ve tartışmasına zemin hazırlamakta önemli bir sorumluluk düşüyor.

"İnsan hikayeleri"

Gazetecilikte "insan hikayeleri" mesleğın en değerli haberlerini oluşturur. Dile getirilmemiş, tabu haline gelmiş veya toplumdaki bilinçli olarak saklanmış bazı hikayeler vardır ki, bunların çoğu tarih kitaplarında yer almamaktadır. Literatürde sözlü tarih adı altında yapılmış milyonlarca araştırma bulunuyor. Dolayısıyla Kıbrıs'taki gazetecilerin araştırarak dile getirilmemiş bu hikayeleri ortaya koyması, hem haberciliklerine katkı sağlayacak hem de toplumun belleğine önemli bir not düşülmüş olacak. Kıbrıs'ta bu konuda ilk çalışmaları gazeteci Sevgül Uludağ başlatmış ve halen daha özveriyle devam ettirmektedir.

Cesaret işi...

Sevgül Uludağ'ın "kayıplar" konusunda yaptığı haberler, söyleşiler ve röportajlar toplumdaki önemli sayılabilecek kalıp düşüncelerin kırılmasına yol açtı. Bir gazetecinin toplumda yıllarca tabu olarak kabul edilen "kayıplar" konusunda göstermiş olduğu cesaret, diğer konu ve gazetecilere da emsal teşkil etmesi gerekiyor. Bugüne kadar üzerine bırakın yazı yazmayı, düşünmeyi bile başaramadığımız bir konuda insanlarla görüşmek, dile getirilemeyen hikayeleri kamuoyu ile buluşturmak bir gazeteciye nasip oldu.

Sosyal ağlar yardımcı olabilir

Bundan dolayıdır ki Kıbrıs'ın bu zengin tarihi ve kültürel coğrafyasında daha söylenmemiş çok hikaye bulunuyor. Şimdi bu hikayelerin bazılarını sosyal paylaşım siteleri sayesinde daha kolay dinleme/okuma imkanı buluyoruz. Anne ve babalarımızın Facabook üzerinde kurdukları sayfalar sayesinde sadece eski fotoğraflara ulaşmıyoruz aynı zamanda hikayeleri de okuyoruz. Bu konu ayrı bir yazı konusu olduğu için detayına girmeyeceğim. Ancak şunu ifade etmeliyiz ki sosyal paylaşım sitelerinde onlarca hikaye gazeteciler tarafından keşfedilmeyi bekliyor. Bazı gazeteciler zaten yeni medya düzenin kendilerine sunduğu bu imkanı kullanıyor. Haber yaparken, gerek farklı görüşlere yer vermek gerek bilgi doğrulamak için sosyal ağlar sıkça kullanılıyor. Ayrıca vatandaşlar tarafından paylaşılan bazı görüntüler de gazeteciler için potansiyel işlenebilecek haber konusu olabiliyor.

Hikayeler kayıt altına alınmalı

Sonuç olarak gazetecilere düşen görev, biraz daha toplumun dile getirilmemiş hikayelerine odaklanmak ve toplumun hafızasına ışık tutmak olacak. Buradan hareketle bu küçük adada binlerce keşfedilmeyi bekleyen hikayenin olduğunu herkes kendi atasına bakarak anlayabilir. Ne yazık ki eski jenerasyonun ağzından hikayeler cımbız ile alınıyor. O bakımdan Kıbrıs gibi yakın bir tarihi geçmişe sahip olan ve o yılları yaşayanların birçoğunun halen daha hayatta olduğu bir ortamda gazeteciler olarak vakit kaybetmemeliyiz. Bu sadece gazetecilere düşen bir görev değil akademisyenlerin de çalışmalarıyla katkı sağlaması gereken bir durumdur. Tarihi çınarlar bir bir göçmeden önce bu teknolojik çağda hikayelerin kayıt altına alınmasında yarar var.